

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Sídlo ústavu: Hroznová 63/2, 656 06 Brno

Oblastní odbor Brno, Zemědělská 1a, 613 00 Brno

Brno 7.7. 2014
UKZUZ 051759/2014

Zpráva č. 14 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.6. do 6.7.2014

1. Počasí

První týden sledovaného období byl zpočátku ve znamení suchého, letního počasí, které následně přecházelo v počasí proměnlivé, až zatažené s deštěm. Koncem sledovaného období bylo jasno až polojasno a velmi teplo. Lokálně se vyskytly intenzivní srážky, zejména na severovýchodě území. Na jihu a jihozápadě sledovaného území byla intenzita srážek slabší, spadlo úhrnem 25 mm – 50 mm. Denní teploty se pohybovaly v rozmezí 15 °C až 31 °C, noční teploty byly v rozmezí 6,5 °C – 19,5 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Dešťové srážky ve druhé polovině sledovaného období oživily vegetaci polních plodin na většině sledovaného území. Na okrese Znojmo však předchozí sucho způsobilo nezvratné poškození plodin, zejména porostů kukuřice na lehčích půdách. Listy okopanin a ovocných stromů vykazují trvalá nekrotická poškození předchozím slunečním úpalem. Porosty brambor jsou ošetřovány proti houbovým chorobám a mandelince bramborové. V ovocných sadech se provádí v pravidelných intervalech fungicidní ošetření proti houbovým chorobám a insekticidní ošetření proti obalečům. Ve vinicích probíhá v pravidelných intervalech ošetření proti houbovým chorobám.

Na Znojemsku a Břeclavsku začala sklizeň ozimého ječmene a ozimé pšenice. Pokračuje sklizeň hrachu setého, salátů, zelí, raných brambor, cibule. V sadech se dokončuje sklizeň třešní, pokračuje sklizeň meruněk a začíná sklizeň broskví.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 73- 89 BBCH)

Růstová fáze: časná mléčná zralost až plná zralost: zrna je tvrdé, jen s obtíží lze nehtem palce zlomit

Silné zaplevelení a přerůstání porostu **chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*)** bylo pozorováno na okrese Břeclav (Tvrdonice, 25.6.).

První výskyt **růžovění klasů pšenice (*Fusarium spp.*)** v klasech byl zjištěn v okresech Vsetín (Kunovice, 1.7.), Zlín (Spytihněv, 2.7.).

První výskyt **černí (*Cladosporium* spp.)** v klasech byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 25.6.), Zlín (Dolní Ves, 1.7., Spytihněv, 2.7.), Vsetín (Kunovice, 1.7.), Břeclav (Moravský Žižkov, 24.6.).

První výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** na listech byl objeven na okrese Blansko (Drnovice, 26.6.).

První výskyt larev **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** byl pozorován na okrese Blansko (Jedovnice, 3.7.).

První výskyt imag **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** ve feromonovém lapači byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 25.6.), silný výskyt imag (103 ks/7 dní) byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 2.7.). Vrchol letu imag byl sledován na okrese Znojmo (Krhovice, 1.7.).

PŠENICE JARNÍ (RF 77- 83 BBCH)

Růstová fáze: pozdní mléčná zralost až časná těstovitá (vosková) zralost

První výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*)** na listech byl objeven na okrese Břeclav (Hrušky, 25.6.).

JEČMEN JARNÍ (RF 69-83 BBCH)

Růstová fáze: konec květu až časná těstovitá (vosková) zralost

První výskyt **růžovění klasů ječmene (*Fusarium* spp.)** na obilkách byl objeven na okrese Blansko (Bořitov, 2.7.).

OVES SETÝ (RF 87 - 89)

Růstová fáze: žlutá zralost: deformace tlakem nehtu ireverzibilní až plná zralost: zrno je tvrdé, jen s obtíží je lze nehtem palce zlomit

První výskyt **rzi ovesné (*Puccinia coronifera*)** na listech byl zjištěn na okrese Břeclav (Hrušky, 25.6.).

Střední výskyt imag i larev **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** bylo pozorováno na okrese Břeclav (Hrušky, 23.6.).

KUKUŘICE SETÁ (RF 34 – 55)

Růstová fáze: 4. kolénko patrné až střed metání (lata úplně viditelná)

Nezvrtné **horkostní a suchostní poškození kukuřice** bylo pozorováno na okrese Znojmo (Božice, Jaroslavice, Lechovice, Strachotice, Velký Karlov).

Vrchol náletu **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** do světelného lapače byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Chylice, 23.6.), v okrese Znojmo (Oblekovice, 29.6.).

Škodí housenky, které vyžirají dřeň lodyh a vřetena kukuřičných palic. Ve stéblech a v listenech palic jsou kruhovitě otvory po žíru housenek, obvykle se shlukují drti a trusu housenek. Při silném poškození stébla dochází k jeho zlomení. Dále tento škůdce způsobuje nepřímé ztráty vlivem sekundárních infekcí houbových a bakteriálních chorob. Přezimuje dorostlá housenka ve spodních částech stébel kukuřice (posklizňových zbytcích). Na jaře se zakuklí a poté se vylíhne motýl. Samičky kladou vajíčka na spodní stranu listů kukuřice ve skupinách (snůškách).

Z preventivních metod ochrany je důležité dodržovat osevní postup a provádět místo minimalizace hlubokou orbu, nejlépe v kombinaci s dokonalým rozdrčením posklizňových zbytků. Při drčení je převážná část housenek mechanicky zničena. Drčení je nutné provést co nejdříve po sklizni, neboť báze rostliny po sklizni vysychá a housenka se stěhuje ve stéble níže k povrchu půdy nebo až pod povrch půdy.

Přímá ochrana – signalizace ošetření se odvíjí od letu imag do světelného lapače nebo dle sum efektivních metod. Chemické ošetření by se mělo provést týden po maximu náletu motýlů.

Úlovky ze světelných lapačů jsou zveřejňovány na webových stránkách <http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelnych-lapacu.html>. Sumy efektivních teplot (SET) na adrese: http://eagri.cz/public/app/srs_pub/omor/app?service=page/SET.

První výskyt imag **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** na lepových deskách feromonového lapače byl sledován na okrese Břeclav (Týnec, 26.6.), Znojmo (Bohutice, 4.7.), Uherské Hradiště (Nedakonice, 4.7.), silné výskyty byly zaznamenány na okrese Břeclav (Týnec; 29.6., 2.7., 5.7.).

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic v oblasti kontinuálního šíření, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin-výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lepových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října. Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev. Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Lokálně střední výskyt poškozených listů žírem dospělců **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** bylo sledováno na okrese Břeclav (Ladná, 4.7.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 87-89 BBCH)

Růstová fáze: asi 70% lusků je specificky vybarveno dle druhu a odrůdy, semena jsou suchá a tvrdá až i plná zralost: lusky na celé rostlině jsou suché, hnědé, semena suchá a tvrdá (suchá zralost)

První výskyt **mykoferelové hnědé strupovitosti hrachu (*Mycosphaerella pinodes*)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Moravská Nová Ves, 27.6.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 81-87 BBCH)

Růstová fáze: asi 10% šešulí vyzrálo (semena černá a tvrdá) až asi 70% šešulí vyzrálo (semena černá a tvrdá)

První výskyt **černě řepky (*Cladosporium spp.*)** na šešulích byl zjištěn v okresech Zlín (Horní Ves, 1.7.), Vsetín (Kunovice, 1.7.). Střední výskyt na šešulích byl zjištěn na okrese Břeclav (Moravský Žižkov, 23.6.), na okrese Blansko (Drnovice, 26.6.).

První výskyt sklerocií **bílé hniloby (*Sclerotinia sclerotiorum*)** v lodyze byl zjištěn v okrese Vsetín (Kunovice, 1.7.).

První výskyt **padlí brukvovitých (*Erysiphe cruciferarum*)** na stonku a listech byl pozorován na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 26.6.). První výskyt na listech, lodyhách i šešulích byl zjištěn v okresech Zlín (Horní Ves, 1.7.), Vsetín (Kunovice, 1.7.).

Ohniskový střední výskyt **fomového černání stonku (*Phoma lingam*)** na lodyhách byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 25.6.).

První výskyt larev **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)** na lodyhách, listech a šešulích byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 25.6.), Zlín (Horní Ves, 1.7.).

MÁK SETÝ (RF 60-74 BBCH)

Růstová fáze: vývoj tobolky až fáze vyvinuté tobolky - zelená zralost

První výskyt **padlí máku (*Erysiphe cichoracearum*)** na stvolu byl nalezen na okrese Znojmo (Derflice, 2.7.).

První výskyt larev **bejlomorky makové (*Dasineura papaveris*)** v makovicích byl zjištěn na okrese Znojmo (Derflice, 2.7.).

První výskyt larev **krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*)** se silnou intenzitou v makovicích byl sledován na okrese Znojmo (Božice, 2.7.).

První výskyt larev **mšice makové (*Aphis fabae*)** na makovicích a ohniskový střední výskyt larev na listech a makovicích byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 25.6.).

Prahová hodnota je překročena v době květního poupěte při zjištění i 30 a více mšic na rostlině a v období těsně před květem 50 a více mšic na rostlinu. Později se porost ošetřuje jen v případě výskytu několika set mšic na rostlinu.

SLUNEČNICE (RF 61- 63 BBCH)

Růstová fáze: počátek květu: jazykovité květy kolmo na terči: trubkovité květy viditelné ve vnější třetině úboru až trubkovité květy ve vnější třetině terče kvetou (volné tyčinky a blizny)

První výskyt **bílé hniloby slunečnice (*Sclerotinia sclerotiorum*)** na stonku byla objevena na okrese Znojmo (Hrabětice, 27.6.).

OKOPANINY

CUKROVKA (37-39 BBCH)

Růstová fáze: listy pokrývají 70% povrchu půdy až plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy

První výskyt **černě řepy (*Cladosporium spp.*)** na listech byl sledován na okrese Znojmo (Mackovice, 2.7.).

První výskyt **fómové listové skvrnitosti kvrnitosti řepy (*Pleospora betae*)** na listech byl objeven na okrese Břeclav (Lednice, 30.6.).

První výskyt **ramulariové listové skvrnitosti řepy (*Ramularia beticola*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Mackovice, 2.7.).

BRAMBOR (RF 65-87 BBCH)

Růstová fáze: plný květ až stonky zažloutlé

Lokálně střední výskyt larev L2 až L3 **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech byl zjištěn na okrese Blansko (Bořitov, 2.7.), na okrese Břeclav (Týnec, 1.7.). První výskyt larev L3 byl pozorován v okresech Zlín (Horní Ves u Fryštáku, 2.7.), Vsetín (Kunovice, 1.7.). První výskyt larev L4 na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 25.6.).

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

JABLOŇ (RF 75-81 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 50% (polovinu) konečné velikosti až počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu (zesvětlení)

Lokálně silný výskyt **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** na listech na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 1.7.).

Další vrchol letu samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonovém lapači byl sledován na okrese Znojmo (Citonice, 23.6., 30.6.; Hrádek u Znojma, 1.7.). Střední intenzita výskytu imag ve feromonovém lapači byla pozorována na okrese Znojmo (Citonice, 23.6., 30.6.). Silný výskyt imag ve feromonových lapácích byl zjištěn v okresech Vsetín (Janišov, 23.6.), na okrese Břeclav (Velké Bílovice; 26.6., 3.7.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění jednoho a více imag za jeden den ve feromonovém lapači. Chemická ochrana se provádí 7 až 10 den po zjištění překročení prahové škodlivosti.

Silný výskyt imag **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)** ve feromonovém lapači byl zaznamenán na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 1.7.).

Silný výskyt imag **klíněnký jabloňové (*Phyllonorycter blancardellus*)** ve feromonových lapácích byl pozorován na okrese Břeclav (Velké Bílovice; 23.6., 1.7.).

Silný výskyt imag **nesytky jabloňové (*Synanthedon myopa*)** ve feromonových lapácích byl pozorován na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 26.6.).

První výskyt spirálovitých min **podkopníčka spirálového (*Leucoptera malifoliella*)** byl zaznamenán na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 23.6.).

První výskyt skeletovaných listů od **molověnky hnědé (*Choreutis pariana*)** byl zjištěn na okrese Blansko (Újezd u Kunštátu, 1.7.).

PECKOVINY

SLIVOŇ (RF 76-81 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 60% (polovinu) konečné velikosti až počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu (zesvětlení)

První výskyt **červené skvrnitosti listů slivoně (*Polystigma rubrum*)** na listech byl zjištěn v okrese Zlín (Kostelec u Zlína, 1.7., Spytihněv, 2.7.)

První výskyt virových neštovic slivoně (*Plum pox virus*, PPV) byl zaznamenán na okrese (Blansko (Zbraslavce, 1.7.).

První výskyt všech vývojových stádií svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*) na listech byl objeven na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 23.6.). Lokálně střední výskyt zaznamenán na okrese Břeclav (Břeclav, Němčičky, 3.7.)

Střední výskyt imag obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) ve feromonových lapácích byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 23.6.), silný výskyt v okrese Břeclav (Němčičky, 4.7.).

Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění tří a více imag za jeden den ve feromonovém lapači. Chemická ochrana se provádí 7 až 10 den po zjištění překročení prahové škodlivosti.

MERUŇKA (RF 79-89 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 90% (polovinu) konečné velikosti až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

Lokálně silný výskyt obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*) ve feromonových lapácích byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 23.6. a 26.6.). Další vrchol letu samců se střední intenzitou ve feromonovém lapači byl zjištěn na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 26.6.).

BROSKVOŇ (RF 79-87 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 90% (polovinu) konečné velikosti až sklizňová zralost

Lokálně střední výskyt makadlovky broskvoňové (*Anarsia lineatella*) ve feromonových lapácích byl pozorován na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 23.6.,1.7.).

Prahová hodnota pro chemickou ochranu je překročena při zjištění tří a více imag za jeden den ve feromonovém lapači. Chemická ochrana se provádí 7 až 10 den po zjištění překročení prahové škodlivosti

TŘEŠEŇ (RF 87-89)

Růstová fáze: sklizňová zralost až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

První výskyt virových neštovic slivoně (*Plum pox virus*, PPV) byl zjištěn na okrese Břeclav (Poštorná, 23.6.).

Laboratorně potvrzený výskyt fytoplazmové žloutenky peckovin (*European stonefruit yellows cytoplasma*, ESFY) byl zjištěn na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 26.6.).

Lokálně střední výskyt larev virtule třešňové (*Rhagoletis cerasi*) v plodech byl pozorován na okrese Břeclav (Hrušky, 29.6.).

RÉVA VINNÁ (RF 71-75 BBCH)

Růstová fáze: počátek vývoje plodů, bobule se začínají zvětšovat, opad květních zbytků dokončen až bobule velikosti hrachu, hrozny visí

První projevy chřadnutí a odumírání révy (*Fomitiporia mediterranea*) na listech byly sledovány v okrese Břeclav (Němčičky, 27.6.).

První výskyt plísně révy (*Plasmopara viticola*) na listech byl zjištěn na okrese Uherské Hradiště (Staré Město, 26.6.), Břeclav (Hrušky, 27.6.).

Pozorování se provádí při ukončení kvetení a dále v intervalu 14 dní až do 15.9. Na označených keřích se pozoruje 200 listů, 200 hroznů a určí se stupeň napadení.

Ošetření v období před květem, příp. v době kvetení se provádí, pokud jsou vhodné podmínky pro šíření onemocnění a byly zjištěny první primární výskyty. Za základní ošetření se považují dvě ošetření v období po odkvětu. Dále ošetřujeme dle potřeby až do fáze zaměkání. Počet a intenzita (interval 10-14 dní) závisí na vhodnosti podmínek pro šíření choroby, intenzitě růstu a typu přípravku. Potřeba ošetření by měla vycházet z metod krátkodobé prognózy a signalizace (např. Galati Vitis, SHMÚ Bratislava) s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro infekci a aktuální předpovědi počasí. Optimální je porosty ošetřit preventivně před dalším splněním podmínek infekce.

První výskyt **padlí révy (Uncinula necator)** na listech a bobulích byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Staré Město, 26.6.). Lokálně střední výskyty jsou hlášeny z více lokalit okresu Břeclav od 24.6. v závislosti na odrůdě, stanovišti, zvoleném systému ochrany a intervalu ošetření.

Pozorování se provádí po odkvětu až do počátku zaměkání v intervalu 14 dní. Na označených keřích se pozoruje 200 hroznů a určí se stupeň napadení.

Ohrožené výsadby se za příznivých podmínek pro šíření padlí ošetřují poprvé ve fázi 6 listů, tyto vinice se ošetřují 2x před květem. Méně ohrožené výsadby se ošetřují poprvé před květem, dále v intervalu 7-14 dnů, podle stupně ohrožení porostu a typu přípravku, až do fáze zaměkání. Potřeba ošetření by měla vycházet z metod krátkodobé prognózy a signalizace (např. Galati Vitis, SHMÚ Bratislava) s přihlédnutím k průběhu splnění podmínek pro infekci a aktuální předpovědi počasí.

Počátek letu druhé generace **obalečika jednopásného (Eupoecilia ambiguella)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 24.6.), na okrese Břeclav (Němčičky, 23.6., Hrušky, 26.6.), na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 4.7.).

Počátek letu druhé generace **obaleče mramorovaného (Lobesia botrana)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Hrušky, 26.6.).

Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti 2. generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možné ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

ZELENINA

ZELÍ HLÁVKOVÉ (RF 45-47 BBCH)

Růstová fáze: dosažení 50% očekávaného průměru hlávky až dosažení 70% očekávaného průměru hlávky

Střední výskyt imag **mšice zelné (Brevicoryne brassicae)** na listech byl pozorován na okrese Břeclav (Hrušky, 27.6.).

TYKEV OLEJNÁ (RF 51-53 BBCH)

Růstová fáze: 1. květ na hlavním výhonu patrný až 3. květ na hlavním výhonu patrný

Plošný silný výskyt příznaků **virové žluté mozaiky cukety (Zucchini yellow mosaic virus, ZYMV)** na listech byl pozorován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma).